

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring (SOU 2018:19)

I detta ärende har ställföreträdande direktören Eva Wallberg beslutat efter föredragning av forskaren/projektledaren och forskningssekreteraren Linda Ekström.

För Skolforskningsinstitutet

Eva Wallberg
Ställföreträdande direktör

Inledning och övergripande synpunkter

Utredningen har på ett utmärkt sätt genomlyst olika aktörer och deras roller i relation till praktiktäna skolforskning. Detta bidrag är synnerligen betydelsefullt då den praktiktäna skolforskningen är under framväxt och därmed också något som vi i dagsläget vet alltför lite om. Utredningen lämnar också en rad rekommendationer vars inriktningar är lätta att skriva under på. Skolforskningsinstitutet saknar dock i flera fall fördjupning och konkretion när det gäller hur en rad eftersträvarvärda effekter förväntas komma tillstånd. Exempelvis gäller detta rekommendationerna om att öka medelstillelningen för den praktiktäna skolforskningen.

Utredningens kartläggning och rekommendationer rör sig mycket nära Skolforskningsinstitutets uppdrag. Utredningen redovisar förtjänstfullt institutets båda huvuduppgifter, dels att göra forskningssammanställningar över praktiktäna forskning om metoder och arbetsätt i skolan, dels att lysa ut och fördela bidrag till praktiktäna skolforskning. Det är därför förvånande att utredningens rekommendationer inte omfattar institutets uppdrag att finansiera praktiktäna skolforskning. Det borde varit självklart att i betänkandet utveckla rekommendationer om Skolforskningsinstitutets framtida roll som finansär av praktiktäna forskning, särskilt med tanke på att institutet är den myndighet som i dag har det uppdrag utredningen skriver fram, dvs. att ”utlysa medel för forskning som ska svara mot identifierade och prioriterade kunskapsbehov”.

Begrepp och avgränsningar

I betänkandets sammanfattning slås det fast att utredningen menar att ”praktikutvecklande forskning är ett mer definierande begrepp än praktiktäna forskning. Det uttrycker att forskningens resultat ska leda till en förflyttning av praktikens forskningsgrund” (SOU 2018:19, s. 13). Någon utförligare diskussion än så ges dock inte kring begreppet praktikutvecklande forskning, utan i avsnitt 2.5 diskuterar utredningen i stället begreppet praktiktäna forskning. Detta begrepp diskuteras då bland annat med utgångspunkt i Skolforskningsinstitutets definition, men även utifrån Ingrid Carlgrens diskussion om behovet av en motsvarighet till den kliniska medicinska forskningen och med utgångspunkt i forskningsfältet förbättringsvetenskap (improvement science) som är på frammarsch inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Skolforskningsinstitutet konstaterar att dessa utgångspunkter kan ha skilda synsätt på vad praktiktäna forskning består i, och det blir därmed i någon mån oklart vad utredningen definierar som praktiktäna eller praktikutvecklande forskning. Utredningen konstaterar att den praktiktäna skolforskningen kännetecknas av ett kunskapsintresse som i första hand avser att bidra med kunskap om hur undervisningen kan

utvecklas och förbättras, i syfte att främja barns och elevers utveckling och lärande, och detta innebär att forskningen ska bedrivas i direkt anslutning till undervisningen, men förutom dessa utgångspunkter förblir definitionen vag.

I inledningen till betänkandet fastslår utredningen samtidigt att man använder begreppen praktiktäna skolforskning och praktikutvecklande forskning synonymt. Skolforskningsinstitutet använder begreppen praktiktäna forskning, i enlighet med vår instruktion, och praktiktäna skolforskning, som är benämningen på det anslag från vilket vi efter utlysning fördelar bidrag till forskningsprojekt. Institutet delar utredningens uppfattning att praktiktäna skolforskning är att föredra framför praktiktäna forskning, då det tydligare preciserar kopplingen till verksamhetsområdet. Vi använder därför begreppet praktiktäna skolforskning i detta yttrande, även där utredningen valt att använda praktiktäna forskning. Vi har inga avgörande invändningar mot begreppet praktikutvecklande forskning. Det finns dock, som vi ser det, en risk att begreppet uppfattas ha en annan innebörd än vad i alla fall institutet avser med praktiktäna skolforskning, dvs. att det leder tankarna till forskningsbaserad utveckling, snarare än forskning om metoder och arbetssätt i undervisningen. Dessutom saknar det kopplingen till skolväsendet.

Utredningens slutsatser och rekommendationer (kap 11)

Det är lätt att skriva under på utredningens övergripande slutsatser om att tydliggöra ansvar, om ökad systematik och om ökad samverkan mellan berörda parter. Institutet finner dock att det, bland annat mot bakgrund av ovanstående principiella diskussion, finns anledning att kommentera enskilda slutsatser och rekommendationer. Vi noterar att utredningens rekommendationer med få undantag utgår från en ansvarsfördelning där huvudmannen/skolan respektive lärosätena är de centrala aktörerna när det gäller praktiktäna skolforskning och dess användning, och att det är mellan dessa aktörer samverkan ska ske. Vi sympatiserar med denna inställning, men saknar i vissa fall en diskussion om behovet av en nationell samordning eller stöd.

Rekommendationer för att stärka skolhuvudmannens medverkan i praktiktäna skolforskning (avsnitt 11.2.1)

Ingång för samverkan och stöd

Skolforskningsinstitutet delar utredningens uppfattning att det behövs formella ingångsstrukturer hos skolhuvudmannen i såväl förvaltning som verksamhet för att kanalisera hållbar samverkan kring praktiktäna skolforskning samt att det behövs ett tydligt och varaktigt stöd från

huvudmannen för att utifrån det systematiska kvalitetsarbetet kunna integrera resultat från praktiktäna skolforskning i förbättringsarbetet.

Skolforskningsinstitutet uppfattar kopplingen till det systematiska kvalitetsarbetet som motiverad. Det är genom det arbetet som mycket av skolans utvecklingsbehov bör identifieras. Vi menar dock att det är naturligt att de behov som identifieras i skolans systematiska kvalitetsarbete många gånger är av mer allmändidaktisk karaktär, och att detta handlar om organiseringen av undervisningen eller skolan eller om skolans processer. Det finns därmed en risk att de identifierade behov som kommer ut av detta systematiska kvalitetsarbete kan missa forskningsbehov kring till exempel avgränsade metodfrågor i undervisningen i ett visst ämne, dvs. smalare ämnesdidaktiska frågor. Resultat från denna typ av ämnesdidaktisk praktiktäna skolforskning kan ha ett stort värde i utvecklingen av undervisningen och bör också göras tillgänglig för lärare.

Institutet saknar även en diskussion om skolhuvudmännens olika förutsättningar att svara för ett tydligt och varaktigt stöd för att integrera resultat från praktiktäna skolforskning i förbättringsarbetet. Många kommuner är små och många fristående skolhuvudmän är ännu mindre. Frågan om hur dessa små huvudmän ska få stöd att ta sitt ansvar är i stort obesvarad. Det kan som utredningen snuddar vid ske genom samverkan mellan huvudmän, men vad händer när huvudmännen inte har förutsättningar att etablera en sådan samverkan? Bristen på svar på dessa viktiga frågor riskerar i förlängningen att ytterligare öka kvalitetskillnaderna mellan skolor.

Utredningen poängterar att det är angeläget att skolhuvudmän ser betydelsen av att använda kompetensen hos medarbetare med forskarkompetens som stöd i arbetet med FoU-frågor. Skolforskningsinstitutet instämmer i detta, men saknar en analys av konsekvenserna av utredningens uppgift om att endast 0,75 procent av alla lärare i alla skolformer utom förskolan hade en forskarexamen 2016. Detta innebär att det finns många skolor, och även skolhuvudmän, som helt saknar tillgång till forskarutbildade lärare, ett förhållande som inte går att lösa på kort sikt. Institutet välkomnar därför utredningens bedömning i avsnitt 11.2.2 att det är mycket viktigt att det finns möjlighet att även genomgå utbildning på avancerad nivå (se vidare nedan).

Reglering av skolhuvudmännens medverkan

Utredningen rekommenderar regeringen att överväga en reglering av skolhuvudmännens ansvar att medverka i praktiktäna skolforskning. Skolforskningsinstitutet finner att konsekvenserna av ett sådant förslag behöver utredas och belysas tydligare innan det går att ta ställning till detta. Bland annat behöver det belysas vilka effekter en sådan reglering

får för den tillit och de jämbördiga relationer mellan parterna som utredningen lyfter fram som en förutsättning för samverkan kring praktikinära skolforskning. Det finns en risk att en reglering av den ena partens ansvar att delta i forskningen kan motverka själva syftet med regleringen. Frågan är också hur en sådan reglering skulle användas i praktiken. Andra alternativ för att stödja utvecklingen bör därför också övervägas.

Medelsförvaltare

Utredningen anser vidare att skolhuvudmän ska kunna vara medelsförvaltare. Skolforskningsinstitutet delar denna uppfattning. Som forskningsfinansiär ser vi gärna ansökningar från skolhuvudmän om att få vara medelsförvaltare och kommer att bevilja sådana ansökningar i de fall den tänkta medelsförvaltaren svarar mot de krav vi ställer. Det finns som vi ser det inga formella hinder för detta. Det som hittills gjort att vi inte godkänt de få ansökningar vi fått från skolhuvudmän är att ansökningarna inte svarat mot de krav institutet ställer, till exempel att en medelsförvaltare ska erbjuda en forskningsmiljö med kvalificerad vetenskaplig ledning, dokumenterade forskningsprojekt och dokumenterade vetenskapliga publikationer. Dessa krav motiveras av att den forskning institutet ska lämna bidrag till enligt vår instruktion ska svara mot kravet på forskning av högsta vetenskapliga kvalitet. Vi har dock förhoppningar om att denna typ av miljöer utvecklas hos huvudmän så att vi i en framtid får ansökningar från skolhuvudmän som vi kan bevilja som medelsförvaltare.

Öppen vetenskap

Utredningen betonar också vikten av en snabb övergång till ett öppet vetenskapssystem, bl.a. för att erbjuda skolans verksamma tillgång till forskningsresultat. Skolforskningsinstitutet står bakom denna ambition och det påbörjade arbetet mot ett öppet vetenskapssystem och därmed en öppen tillgång till forskningsresultat för verksamma inom skolväsendet. Institutet har därför i samband med 2018 års utlysning av forskningsbidrag fullt ut anslutit sig till det krav på Open Access som bland annat Vetenskapsrådet ställer i samband med sina utlysningar av forskningsbidrag. Forskning som finansieras av institutet ska vara tillgänglig för de verksamma i förskola och skola.

Rekommendationer som stärker lärosätenas roll i utbildningssystemet (avsnitt 11.2.2)

Skolforskningsinstitutet har inga principiella invändningar mot utredningens rekommendationer till lärosätena att ha en gemensam ingång för samverkan kring lärar- och förskollärarytbildningar och forskning, tydligare forskningsintegrera utbildningen och den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) inom lärar- och förskollärarytprogrammen,

premera samverkan i forskning och utbildning samt att arbeta för att attrahera motiverade och väl informerade studenter.

Skolforskningsinstitutet konstaterar dock att utredningens rekommendation att VFU:n ska innehålla utbildning i att medverka i praktiktäna forskning och förbättringsarbete är en högt ställd ambition som innebär höga krav på de skolor där VFU:n är förlagd. Även om kvaliteten på utbildningarnas verksamhetsförlagda utbildning har förbättrats enligt Universitetskanslersämbetets senaste utvärdering 2015 kvarstod förbättringsområden. För att nå den målbild utredningen skissar skulle det därför krävas tydliga strategier och stabila strukturer, inte minst för att stödja skolorna. Institutet delar utredningens bedömning att regionala utvecklingscentrum (RUC) eller motsvarande funktioner är en relevant ingång till lärosätena för samverkan inom FoU och förbättringsarbete. Vi menar till och med att RUC bör ges ett tydligt ansvar att svara för samverkan mellan skolhuvudmän och lärosäten för frågor om praktiktäna skolforskning och förbättringsarbete. Det finns ingen anledning att bygga upp en ny struktur för detta.

Skolforskningsinstitutet delar även utredningens bedömning att regeringen bör överväga en översyn av examensbeskrivningarna för lärar- och förskollärarexamina med hänsyn till den utveckling som skett inom skolan och lärarprofessionen. Institutet ställer sig starkt bakom bedömningen att lärosätena behöver utveckla utbildningar på avancerad nivå som möter de behov som de verksamma inom lärarprofessionen har och som utgår från deras erfarenheter. Vi konstaterade redan i vårt yttrande över betänkandet *Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling* (SOU 2018:17) att ”skolan utöver forskarutbildade lärare och rektorer behöver tillföras ett stort antal lärare och rektorer som på avancerad nivå fördjupat sin kunskap och kompetens inom delar av det som ingår i lärarutbildningens så kallade utbildningsvetenskapliga kärna, till exempel vetenskapsteori och forskningsmetodik, utvärdering och utvecklingsarbete eller pedagogik och didaktik. Det skulle öka deras och därmed skolans förmåga att förhålla sig till forskningsresultat, att utveckla skolan med stöd i forskning, att pröva och utvärdera metoder och arbetssätt samt att delta i praktiktäna skolforskning.”

Rekommendationer om ett utökad uppdrag för Skolforskningsinstitutet (avsnitt 11.2.4)

Skolforskningsinstitutet välkomnar utredningens rekommendationer om utökade uppdrag och kopplat till det utökad finansiering för institutets verksamhet.

Systematiska översikter

Skolforskningsinstitutet delar uppfattningen att det är nödvändigt att stärka en systematisk kunskapsuppbyggnad inom skolväsendet. Det behövs en funktion som kan sortera, kritiskt granska och metodiskt värdera relevanta forskningsresultat utifrån vetenskaplig kvalitet och göra forskningssammanställningar.

Institutet konstaterar dock att utredningen inte preciserar hur stort tillskott Skolforskningsinstitutet bör tillföras för att möta behovet av systematiska översikter inom skolväsendets område. Man refererar endast till att institutet i sitt budgetunderlag för 2018–2020 äskat en nivåhöjning av anslaget på 3 miljoner kronor. Skolforskningsinstitutet vill understryka att institutet för att kunna möta behovet av systematiska översikter skulle behöva ett avsevärt större tillskott till förvaltningsanslaget. Skolmyndighetsutredningen föreslog i sitt slutbetänkande *Statliga skolmyndigheter – för elever och barn i en bättre skola* (SOU 2018:41) en ökning av förvaltningsanslaget med drygt 17 miljoner kronor.

Behovet att identifiera kunskapsluckor och nationell webbplats

Utredningen rekommenderar att regeringen ska anslå medel till Skolforskningsinstitutet för att institutet ska kunna intensivifiera sitt arbete med att bygga upp en databas med information om kunskapsluckor och refererar i detta sammanhang till den databas över kunskapsluckor som Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har. Institutet välkomnar utredningens förslag, men vill förtydliga följande:

En databas över kunskapsluckor som motsvarar den som SBU har bygger på att kunskapsluckor identifieras i samband med att myndigheten genomför systematiska översikter. Det kommer således ta lång tid att bygga upp en sådan databas som kan stödja institutets och andra aktörers prioriteringar. Skolforskningsinstitutet bedömer därför att vi, utöver att utgå från identifierade kunskapsluckor i de systematiska översikter vi genomför, behöver kartlägga förekomsten av praktiktäna skolforskning inom olika områden och matcha denna kunskap mot professionens identifierade behov av sådan forskning. Prioriteringar av forskningsinsatser bör sedan göras där professionens behov av praktiktäna skolforskning är stort och sådan forskning saknas.

Den databas institutet hittills har börjat bygga upp är en behovsdatabas som utgår från de behov hos professionen som dokumenterats av bland annat andra myndigheter, i forskning samt av professionen i dialog med institutet eller via vår webbplats. Det återstår dock ett betydande och resurskrävande utvecklingsarbete för att fånga och dokumentera behoven av praktiktäna skolforskning med tillräcklig systematik och kvalitet. Institutet är i början av denna process. Till detta kommer att institutet

än så länge inte haft möjlighet att påbörja arbetet med att på ett systematiskt sätt kartlägga och dokumentera förekomsten av resultat från praktiktäna skolforskning, även detta en utmanande och resurskrävande uppgift.

Skolforskningsinstitutet ser positivt på utredningens rekommendation till regeringen att uppdraga åt Skolforskningsinstitutet att utveckla och ansvara för en nationell webbplats för att underlätta för verksamma inom skolväsendet att medverka i praktiktäna skolforskning, jämförbar med den webbplats som drivs av Vetenskapsrådet för den kliniska forskningen inom ramen för uppdraget Kliniska Studier Sverige. Behovet av en sådan webbplats understryks också av att såväl verksamma som forskare redan under institutets första års utlysningar av bidrag till praktiktäna skolforskning önskat se en sådan funktion. Skolforskningsinstitutet vill dock understryka att förutsättningarna för praktiktäna forskning skiljer sig väsentligt mellan hälso- och sjukvården och skolväsendet, och att det därför är viktigt att en webbplats för skolväsendet måste utformas utifrån skolväsendets förutsättningar.

Det är Skolforskningsinstitutets uppfattning att en webbplats som underlättar kontakt mellan skolan och lärosätena och som innehåller information om exempelvis forskningsfinansiärer, konferenser och kvalitetssäkrade forskningsresultat skulle vara värdefull utifrån flera aspekter. Dels skulle en sådan webbplats understödja kopplingen mellan skola och vetenskapssamhälle, dels skulle den praktiktäna skolforskningen erbjudas en tydligare samlingspunkt. I dagsläget är information om forskningsresultat, konferenser och dylikt splittrad, vilket lett till att även verksamma forskare har svårt att få tillgång till denna typ av information. Institutet bedömer dessutom att matchningen av resultatet från institutets arbete med att identifiera professionens behov respektive att kartlägga förekomsten av praktiktäna skolforskning inom olika områden med fördel skulle kunna presenteras på en sådan webbplats.

Institutet konstaterar samtidigt att förslaget om en sådan webbplats, beroende på dess innehåll, aktualiserar ansvarsfördelningen mellan skolmyndigheterna för forskningsfrågorna på skolområdet. Ansvarsfördelningen mellan främst Skolforskningsinstitutet och Skolverket är otydlig, varför Skolmyndighetsutredningen i sitt slutbetänkande lämnade förslag som innebär att Skolforskningsinstitutet fortsättningsvis ska vara den enda skolmyndigheten med uppdrag att sprida och tillgängliggöra forskning.

Skolforskningsinstitutet konstaterar slutligen att arbetet med att identifiera professionens behov av praktiktäna skolforskning och matcha dessa mot befintlig forskning samt att bygga upp en webbplats av den typ

utredningen föreslår är resurskrävande uppgifter. Utredningens uppskattning att en rimlig kostnad för detta sammanlagt skulle vara 5 miljoner kronor måste anses lågt räknat. Vi utgår från att detta är tänkt som en permanent förstärkning, dock framgår det inte tydligt.

Rekommendationer för att öka medelstillelningen för praktknära skolforskning (avsnitt 11.2.5)

Lärosätenas anslag

Skolforskningsinstitutet delar utredningens uppfattning att det avsätts oproportionerligt lite medel för forskning i anknytning till lärar- och förskolläro-utbildningarna och att lärosätena bör säkerställa att medel för praktknära forskning avsätts inom det interna resursfördelnings-systemet, dvs. från lärosätenas basanslag.

Översikt över tillgänglig finansiering

Institutet delar utredningens uppfattning att det finns ett behov av att samordna informationen om vilka möjligheter som finns att söka finansiering för praktknära skolforskning och att en lämplig myndighet bör ges i uppdrag att göra en sådan översikt. Institutet finner det logiskt att denna myndighet bör vara Skolforskningsinstitutet, inte minst mot bakgrund av utredningens förslag om innehållet i den tänkta nationella webbplatsen som föreslås i avsnitt 11.2.4.

Riktade utlysningar

Utredningen menar att målet på sikt bör vara att utlysa medel för forskning som ska svara mot identifierade och prioriterade kunskapsbehov, i likhet med den kliniska forskningen. Man rekommenderar regeringen att överväga en strategisk satsning på medel till behovsmotiverad forskning som inkluderar praktknära forskning i nästa forskningspolitiska proposition och att fortsätta verka för att praktknära forskning ska ingå i EU:s nästa ramprogram. Skolforskningsinstitutet delar uppfattningen att denna typ av forskning måste prioriteras högre än i dag och att en strategisk satsning behövs. Det framförde institutet redan i skrivelse (dnr. Skolfi 2015/131) till regeringen inför framtagandet av den senaste forskningspropositionen.

Skolforskningsinstitutet finner det dock förvånande att betänkandet inte kommenterar Skolforskningsinstitutets möjlighet att medverka i en sådan strategisk satsning. Institutet har redan idag i uppdrag att lysa ut och fördela medel till praktknära skolforskning, och för detta ändamål har institutet tagit fram en forskningsprofil för praktknära skolforskning, tagit fram rutiner för beredning och beslut fullt jämförbara med de som andra forskningsråd har och med stöd av Vetenskapsrådets Prisma-system. Institutets anslag för att finansiera forskning är litet, 18,5 miljoner kronor 2018, och skulle även om det höjdes i enlighet med

institutets förslag i budgetunderlaget för 2019–2021 vara fortsatt litet. Institutet äskar där en successiv uppbyggnad av anslaget till 30,0 miljoner kronor, ett förslag som Skolmyndighetsutredningen ställt sig bakom.

Enligt Skolforskningsinstitutet är således behovet av praktiktära skolforskning stort, långt större än vad en enskild aktör kan finansiera. Därför är och bör lärosätena fortsatt vara den tunga aktören. Institutet anser dock att det är viktigt att det finns olika aktörer som bidrar med att finansiera denna typ av forskning, särskilt som den i viss mån skiljer sig åt i relation till den forskning som historiskt sett bedrivits vid universitet och högskolor. För institutet är det därför viktigt att den forskning vi finansierar i enlighet med vårt uppdrag har både en hög vetenskaplig kvalitet och relevans för professionen. Relevansen innebär att forskningen utöver att vara förankrad i den lokala miljön också är angelägen utanför denna, dvs. att resultaten är relevanta för hela skolsverige, samt att de metoder och arbetssätt som beforskas är realistiskt genomförbara. Vi välkomnar också medforskande lärare i projekten och ser som en stor vinst med vår profil att vi kan följa projekten nära och på sikt systematiskt samla och dokumentera erfarenheter av praktiktära skolforskning där medverkande lärare deltar aktivt. Institutet vill slutligen uppmärksamma att institutets forskningsprofil och utlysningstext har uppdaterats inför 2018 års utlysning. Den redovisning som utredningen gör i avsnitt 3.2 överensstämmer därför inte helt med nuvarande förhållanden.

Rekommendation att förtydliga uppdraget till försöksverksamheten med praktiktära forskning (avsnitt 11.2.6)

Skolforskningsinstitutet stödjer i princip utredningens rekommendation att uppdraget till den femåriga försöksverksamheten med uppdrag att utveckla och pröva olika modeller för samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän kring praktiktära forskning bör förtydligas. Vi uppfattar det befintliga uppdraget som otydligt. Institutet tar inte ställning till varje enskild rekommendation, men ser frågor om att utveckla olika finansieringsmodeller och att utveckla former för hur lärare och förskollärare ska kunna kombinera arbete mellan skola/förskola respektive lärosäte som centrala. Vidare är insatser för att utveckla lärar- och förskollärarytbildningen med avseende på praktiktära skolforskning viktiga, och då avser vi både att forskningsresultat ska användas i utbildningen av lärare och att de blivande lärarna ska ges förutsättningar att använda forskningsresultat.

Skolforskningsinstitutet delar utredningens uppfattning att det finns ett värde i att försöksverksamheten utvecklar en samverkan med institutet i vårt arbete med att identifiera kunskapsluckor. Vi menar dock att det bör tydliggöras i direktiven att samverkan bör ske bredare än så. Med

utredningens förslag om till exempel en nationell webbplats motsvarande Vetenskapsrådets webbplats för kliniska studier i åtanke, och mot bakgrund av institutets uppdrag att lysa ut och fördela bidrag till praktisk skol forskning, framstår detta som självklart. Vi vill samtidigt understryka att vi har haft en första kontakt med försöksverksamheten och utgår från att vi kommer att ha flera kontakter om de frågor som ligger i gränsytan mellan institutets och försöksverksamhetens uppdrag.

